

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

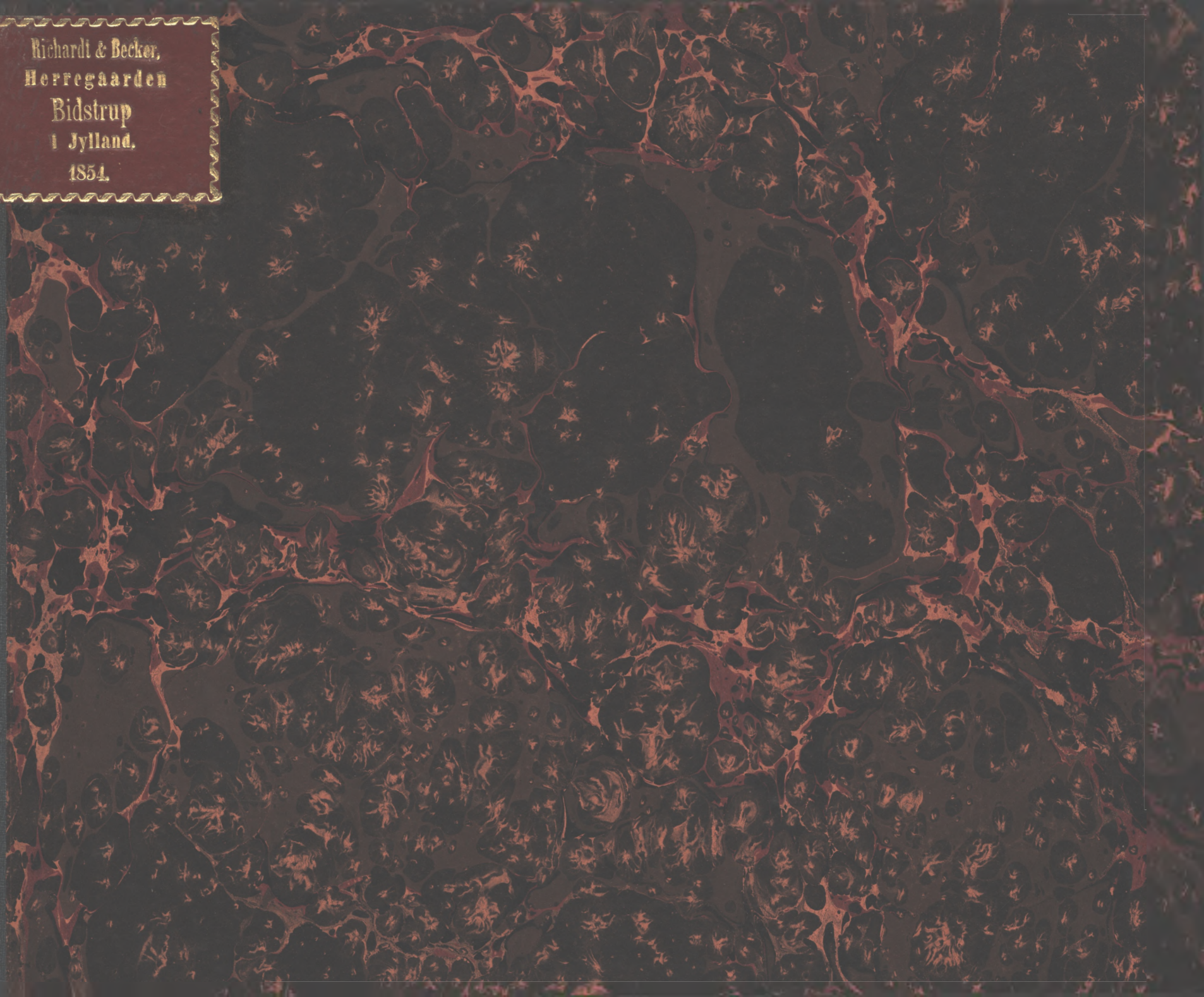
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Richardt & Becker,
Herregaarden
Bidstrup
i Jylland.
1854.

F. Richardt del - A. Nay lith.

C. A. Reitzels Forlag.

Edw. B. Reitzel, S. of the artist.

BIDSTRUP

i Jylland, opført 1698.

Bidstrup.

Denne Gaard ligger to Mile Syd for Randers og fire Mile Nordvest for Aarhus i Granslev Sogn Hovelbjerg Herred, i en smuk Egn, mellem skovbevorede Bakker, tæt ved Bredden af en anselig Aa, som netop her modtager et Par store Bække og en Miilsvei derfra falder i Gudena. Da Jordsmønnet er temmelig bakket, de grønne Enge afvekle med rige Kornmarker og talrige Smaaaskove, Landskabet desuden oplives ved de Sølvstribes, Aaen og Bækkene danne, faaer det Hele en Ynde, som er meget sjelden i en Egn, der ligger saa langt fra Havet og større Indsøer, og derfor i høi Grad maa tiltale Enhver. Gaarden selv bestaaer af en tresloiet grundmuret Hovedbygning, som rigtignok kun har een Etage, men dog tager sig ret anselig ud; ogsaa Stald- og Ladebygningerne ere Grundmuur og opførte med den Orden og Omhu, som udmærkede alle Statsraad Geert Lichtenbergs Bygninger, hvoraf man endnu træffer paa en stor Mængde i Jylland.

Sagnet tillægger Bidstrup en stor Ælde og paastaar, at de berømte Hvider have eiet og beboet det: Stig Hvide 1222 eller vel en endnu ældre fra det 11te Aarhundrede og Knud den Stores Tid, samt derefter hele Rækken, med begge Marckerne Stig Andersen, lige indtil Dronning Margrethes Tid; man viser en smuk Sal, som bærer det stolte Navn Stig Hvides Sal, og er overbevist om at de hvælvede Kjeldere ere idetmindste 800 Aar gamle. Det er meget sørgeligt at skulle tilintetgjøre saa smukke Illusioner, men Kjelderne ere fra 1698 ligesom den hele Bygning. Hvide kaldte Familien sig, som bekendt, aldrig eller saagodt som aldrig selv før i det 16de Aarhundrede, og den berømte Æt, som man senere har givet dette Tilnavn, har vistnok ikke mere at bestille med Bidstrup Hovedgaard end med enhver Bondegaard i Eggen, det vil sige slet intet. Hvorledes dette Sagn er opstaaet

er ikke let at begribe, især da det allerede findes trykt i Danske Atlas, for henved 100 Aar siden, men det er, som de fleste Sagn, en Følge af Misforstaaelse og Lyst til at anvende paa sit Hjem, hvad man har hørt paa andre Steder, og adskiller sig fra andre kun ved at det slet ingen Berettigelse synes at have, thi de fleste andre pleie dog at have en Gnist af Sandhed.

Det har ikke været os muligt at træffe mindste Spor til Bidstrup før henved Aaret 1500 og vi troe med fuldkommen Visshed at kunne erklære, at det i den sidste Halvdeel af det 15de Aarhundrede ikke var andet end en Bondegaard, ifald det overhovedet var til, thi Gaardens rige Archiv indeholder saa hyppige Tingvidner fra denne Periode, i hvilke alle nærmeste Herregaarde — Østergaard, Kvistrup, Jonstrup, Røvedal, Lille Torup, Hagiholm og Faurstov — forekomme, at ogsaa Bidstrup der maatte have være nævnt, ifald det havde været til, men det forekommer aldrig. Hr. Predbjørn Bodebusk er den første Eier af Gaarden som forekommer, og det synes os rimeligt at han har opbygget den fra først af, enten af en tidligere Bondegaard, eller, hvilket er sandsynligst, fra Nytt af, ved at indtage og opdyrke Skovland: om det Navn, han har valgt, staaer i Forbindelse med et ældre Bistorp, som synes at have ligget i Nærheden af Bindum, Dvergaard, eller med det gamle Skjern Slot i samme Egn, der i det 15de Aarhundrede en Tid lang skal have baaret Navnet Bekstrup eller Bestrup, derom tør vi ingen Mening have, men med Hr. Predbjørn Bodebusk begynder Gaardens Historie.

Denne rige og mægtige Herre hørte til en Slægt, som endnu blomstrer paa Nygen, dens oprindelige Fædreland, hvor Fyrsten af Putbus er een af hans Efterkommere; den skal nedstamme fra den rygske Fyrste, som Baldemar den Store affatte ved Dens Erobring, og den første, som kom til Danmark,

Bidstrup.

den berømte Rigsforstander Hr. Henning Putbusk, frelste i Aarene 1369—70 Daumark ved sin Klogskab ud af en stor Fare, da det var nærmere ved at blive erobret og deelt iblandt Naboerne end Tilfældet ret ofte har været. Hans Sønnens Søn Hr. Predbjørn eller Preben Pødebust nævnes til Vosborg 1477, blev gift med Righshofmesterens den mægtige Hr. Erik Ottesøn (Rosenkrands's) Datter Wibekke og fik 1497 Rinds Herred i Pant, ligesom hans Svigerfader havde haft det, overdrog 1502 Biskop Niels Friis i Viborg Halv Slot og Len med de Pantebreve, han havde derpaa af Bispestolen, havde 1516 Riberhuus til Len, 1523 Han Herred, 1528 Øster Belling Birk, 1529 Lysgaard og Hids Herreder i Pant, havde endnu 1535 Riberhuus Slot og Len, men fik senere Tranekjær og Langeland; efter sin første Frues Død ægte han før 1515 Fru Anna Gyldenstjerne til Magaard, var 1502 Rigsraad og døde i en høj Alder 1541; til den Rustning, som Rigens Raad bevilligede Kongen i Aaret 1525, ansattes Hr. Predbjørn for 16 Glavind, hvilket forudsætter en aarlig Indtægt af 1600 Mark eller 3200 Ld. Korn, Rug og Byg, (altsaa efter vore Priser 25,000 Rdl.). Under Grevens Feide synes han at have vist temmelig megen Voldsomhed, rimeligviis en Følge af alle Vaands Løsning, idet en Bonde fra Krogsgaard indstævne ham for Herredagen 1535 i Anledning af at han havde kastet ham ud af hans Gaard, borttaget hans og hans Børns Gods og Penge, stoffet, blokket og fængslet ham og hans Hustru, og det tværtimod Kong Fredriks Dom og Betsjærmelsebrev, og en Borger i Aalborg for Gods, han tog fra ham efterat han havde faaet Hr. Johan Ranzaus og Erik Banners Betsjærmelsebrev.

Paa Bidstrup var rimeligviis han den første som lod opføre anseelige Bygninger og deraf gjorde en Hovedgaard, hvor han af og til boede, thi hans Datter Sophie døde der 1540 og han selv 1541. Da begge hans Sønner, Hr. Claus og Hr. Jørgen døde før Faderen og Fru Anna Gyldenstjerne 1545, udlagdes paa Skiftet 1548 Bidstrup med endeel af Godset til Hr. Jørgen Pødebusts eneste Søn, Erik Pødebust, hvis Moder, Fru Ermegaard Wille, beboede det og lige indtil sin Død i Aaret 1564 nævnes i Gaarden vedkommende Tingsvidner; den øvrige Deel af Godset — maaffee med Andeel i Hovedgaarden og Skovene — tilfaldt Hr. Predbjørns yngste Datter Zytte Pødebust, som var gift med Knud Gyldenstjerne, der med hende tillige fik Magaard. Erik Pødebust til Bidstrup var 1560 forlenet med Breiløvkloster og fik 1568 Lensbrev paa Aalborghuus, som han beholdt indtil sin Død. 1569 overdrog Kongen ham Øster Belling Birk, — hvorpaa

han havde Livsbrev, og som allerede hans Moder og Bedstefader havde haft i Pant, — til arvelig Besiddelse, samt, isald han ingen ægte Livsarvinger efterlod sig, hans Enke i hendes Livstid, dog skulde det staae Kongen frit for at indløse det igjen for ligesaa godt Gods, isald saadant behagede ham. 1570 fik han eftergivet den halve Afgift af Aalborghuus, fordi den kongl. Slotskriver var død uden at der var ordentligt Regnskab efter ham. I den saakaldte nordiske Syvaarskrig med Sverrig var han Ritmester for en Adelsfane og blev senere Rigens Raad. Han døde paa Bidstrup 1573 og blev begravet i Aalborghuus Domkirke, hvor hans Enke, Sidsel Dre, lod sætte et smukt Monument af Marmor over ham og sig selv.

Fru Sidsel Dre beholdt og beboede Bidstrup sin Livstid ifølge det Forleningsbrev, hun havde faaet af Erik Pødebust paa alt hans Jordegods og Løsøre, Kjøbstedgods, Guld, Sølv, Bostab, Heste og Dvæg at beholde saalænge hun levede. Samtidig med hende nævnes Fru Zytte Pødebusts Børn og flere tilhyneladende ganske Fremmede som Ciere af Bidstrup, i hvis Bygning det synes som om Familien Gyldenstjerne havde nogen Deel, ligesom den var Medeier i det nærmest tilliggende Bøndergods i Loptrup og Skjød. Saaledes Arel Gyldenstjerne til Bidstrup, der var gift med Fru Zytte Pødebusts Datter, Karen Knuds Datter Gyldenstjerne, som først var forlovet med hans ældre Broder, der døde før Brylluppet: en forunderlig Tilskikkelse vilde at hun og hendes yngre Søster Anna mistede deres Forlovede under Krigen med Sverrig, Karen i sit 22de og Anna i sit 20de Aar, og at de begge 7—8 Aar senere, den 5 Aug. 1571, bleve gifte med de Afdødes Brødre. Arel Gyldenstjerne eiede Tim i Jylland og Lyngbygaard i Skaane, var Landsdommer i Skaane og Befalingsmand paa Landskrone Slot, blev 1581 Rigsraad, 1588 Befalingsmand paa Aggershuus og Statholder i Norge, mistede 1596 sin Frue, som blev begravet i Oslo, og blev 1602 udnævnt til overordentlig dansk Gesandt og Overhofmester for Christian den Fjerdes smukke og elskværdige Broder Hertug Hans paa dennes Reise til Rusland, hvorhen han sendtes for at ægte Czaren Boris Godunovs Datter Arinia, men døde samme Aar før Brylluppet, hvorved han undgik den sørgelige Skjæbne, som to Aar senere ved den falske Demetrius's Opstand ramte Czaren og hans hele Slægt. Arel Gyldenstjerne, som døde under Tilbagereisen i Aaret 1603, har om dette Gesandtskab efterladt en meget interessant Beskrivelse, af hvilken man tydeligt seer at han var en klog og forstandig Mand, som den hele Mission og det daværende Ruslands bar-

Bidstrup.

bariste Væsen var i hoi Grad imod og som kun med stor Engsteligbed tænkte paa den unge danske Prinds's fremtidige Stilling. En anden Meddeeler var Fru Jytte Podebusks Sønesøn Eiler Gyldenstjerne, der 1618 benævnes til Bidstrup; rimeligviis har enten han eller een af hans Sødsfende solgt sin Andeel til Claus Wille, som 1573 nævnes til Bidstrup, og maastee denne siden til Laurids Ebbesøn (Udsøn), Lensmand paa Skanderborg Slot, som skal have skrevet sig til Bidstrup 1635 og 1646, dog har af alle disse Ingen boet paa Gaarden.

Fru Sidsel Dre var imidlertid død i Aaret 1593, hvorved Erik Podebusks Andeel tilfaldt Jomfru Ingeborg Wille til Jomfruensgegede, hvor hendes Proces med Fru Sidsel Dres Arvinger af 1594 om dennes Morgenegave omtales i 4de Bind af Prospekterne; en anden havde hun 1595 om Fru Sidsel Dres Efterladenskaber, især om Løssore, Guld, Sølv, Klæder, Klenodier, Bostab, Dvæg og Heste paa alle hendes Hovedgaarde, ogsaa paa de hende efter hendes Sødsfende tilfaldne, Nygaard, Tølløse, Hjelmøgaard og Holmegaard, hvoraf hun fordrede Halvdelen, fordi Fru Sidsel sad inde med Erik Podebusks Løssore, men tabte Sagen og maatte lade sig nøie med hvad der beviisligt var hans. Ved hendes Død i Aaret 1608 har Axel Gyldenstjernes Søn, Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim og Lyngbygaard, rimeligviis kjøbt Bidstrup, som siden i lang Tid forblev i hans Slægt. Han var 1599 med den unge Konge Christian den Fjerde paa dennes berømte Reise til Nordkap, ombord paa Kongens eget Skib; da Flotillen laae i Havn en Aften og man som sædvanligt morede sig med at drikke Forstanden aldeles bort, hændtes det at Knud, som paa Kongens Skib Raphael var bleven meget druffen, vilde gaae over paa et andet, men traadte feil og faldt i Vandet, hvorover Kongen loe hjerteligt og raabte: vel bekomme Badet! Heldigviis vare Matroserne ædrue og fik ham trukken op igjen. Knud Gyldenstjerne blev siden Befalingsmand paa Hald og Ridder og døde 1636; han var gift med Ollegaard Hvitfeld. Af deres Børn eiede først Arild Gyldenstjerne Bidstrup, derefter, da han døde ugift, Axel Gyldenstjerne til Lyngbygaard, som dog allerede døde 1637; hans Enke, Christentse Lindenoy til Drøsløvkloster, beholdt Bidstrup en Tid efterat hun igjen var bleven gift, nemlig med Claus Sehested, der 1649 døde paa Drøsløvkloster af et Baadestub, som han selv havde tilføiet sig paa Jagten, og deres eneste Søn, Alexander Sehested, døde som Barn. Fru Christentse Lindenoy foragede Bid-

strup med endeel Gods, som hun tilkjøbte, saaledes 1656 med 3 Gaarde 1 Bol og 1 Huus i Skjød samt 1 Huus i Lyngaa, men astraadte siden Bidstrup til sin eneste Datter Ollegaard Gyldenstjerne, hvis Fædrengods saaledes var Lyngbygaard og Bidstrup, og Modrenegods Drøsløvkloster, hvilket sidste tilfaldt hende 1681 efter Moderens Død.

Ollegaard Gyldenstjerne var først gift med Hr. Christian Friis til Lyngbygaard, Ridder af Elephanten, Generalfelttsimester og Befalingsmand paa Mariagerkloster, som døde 1657, derefter med Danmarks smukkeste og rigeste Mand, Oberst Kai Lykke til Gidselsfeld etc., om hvem man sagde:

Enhver stjon Jomfru hun ønsker sig
Gud give Kai Lykke vil have mig!

1661, Aaret efter Brylluppet, tog dette som bekjendt en meget sørgelig Ende og han maatte flygte, berøvet Hæ, Navn og Gods, henrettet in effigie og glad ved at have frelst Livet. Efter Frederik den Tredies Død fik han underhaanden Tilladelse til at komme tilbage og levede siden hos sin Frue paa Bidstrup, efter hendes Død hos hendes Svigersøn paa Bramminge, hvor han døde 1699 og ligger begravet i Sognekirken. Fru Ollegaard Gyldenstjerne fik strax efter Mandens Ulykke af søer kongelig Naade Tilladelse til en Tid at boe paa hans confiskerede Gaard Harridslevgaard, formodentlig forinden Moderen havde afstaaet hende Bidstrup. Her levede hun siden og havde 1694 en Proces med sin Sognepræst, Hr. Sivert Paulin til Hovelsbjerg og Grandsløv Sogne, der havde ført utilbørlig Tale om hende, hvorfor hun indstævnedes ham for Synoden i Aarhus, der nær havde affat ham, men dog lod ham slippe med at gjøre hende Afvig. Kort efter døde hun, hvorved Bidstrup og Drøsløvkloster tilfaldt hendes eneste Datter, Sophie Amalia Friis, der 1680 var bleven gift med Johan Kanthau til Bramminge og Fryndal, hvor han er omtalt i 6te Bind af Prospekterne. Han blev hvid Ridder og Generallieutenant, anførte med Held og Familiens gamle Krigerdygtighed de danske Hjelpetropper i Belgien og Italien i den spanske Successionskrig, hvor han især udmærkede sig ved Hochstädt og Kamillies; han døde 1708 i Bryssel, hans Frue allerede 1696. Som vi tidligere have berettet var han en meget dygtig og virksom Godseier, hvilket han ogsaa viste paa Bidstrup, hvor han i Aaret 1698 opførte den nuværende Hovedbygning. Efter Generalens og hans Frues Død tilfaldt Bidstrup deres Datter Chri-

Bidstrup.

stiane Barbara Kanzaou, der blev gift med Oberst Berner Parsberg til Esfær og Skivehuus, som 1708 købte 87 Td. 3 Sk. 2 Fdk. Hartorn i Medelsom, Gjertov, Hovelbjerg, Rougsø og Galten Herreder for 50 Rdl. pr. Td. Hartorn og lagde det under Bidstrup. Han døde 1719 og Aaret efter folgte Enken Gaard og Gods til Etatsraad Mads Poulsen.

Etatsraad Mathias eller Mads Poulsen, som var bleven adlet 1718, var Landsdommer i Jylland og saavel en klog og dygtig som ogsaa en meget velhavende Mand, der forøgede det Bidstrup tilliggende Bøndergods betydeligt, især ved 1724 at købe de noget fraliggende Aaser og Gistrup Byer i Nørre Hald Herred, samt 1729 Grandløv Kirke og 2 Gaarde i Skjod By; samme Aar døde han, hvorefter Bidstrup udlagdes til hans ældste Datter, Marie von Poulsen, som Aaret efter ægtede Oberst Anders Binding, der saaledes kom i Besiddelse af Gaarden. Han oprettede 1736 en Convention med Grevskabet Frisenborg, ifølge hvilken begge Godser Mandskab skulde have Tilladelse til at tjene og indfæste sig uden Forskiel paa begge Godser: skulde nogen deraf nødvendigviis behøves til sin rette Stavn, maatte derom skee Paamindelse ¼ Aar iforveien, da de skulde være følgagtige. 1740 blev ham udlagt Boet hos en Selveierbonde i Bode i Rougsø Herred, i hvis Gaard Bidstrup havde Herligheden, da Bonden uden Aarsag havde op sagt sin Gaard og efterlod den i brøstfældig Stand, saa at Skaden taxeredes til 313 Rdl. 11 β; Boet vurderedes til 168 Rdl. 5 ¼ 13 β, hvoriblandt 12 Heste, 14 Stude og Køer, 7 Kalve, 9 Faar, men det slog ikke til, hvorfor Bondeiet (Selveierretten) ogsaa blev udlagt, hvori Bonden dog ikke vilde finde sig og nægte at udløse sig til Skjøde; Bondeiet blev da sat til Auction og tilslaaet Obersten som Høistbydende, saa at denne Bodegaard nu blev en Fæstegaard under Bidstrup. Fru Marie von Poulsen var imidlertid død 1738, hvorved Obersten var bleven Eier af Bidstrup Gaard og Gods, som han 1748 solgte til Etatsraad Geert de Lichtenberg, i hvis Familie det har været siden; det udgjorde 43 Td. 5 Sk. 2 Fdk. 1 ½ Alb. frit Alger og Engs, 3 Td. 5 Sk. 3 Fdk. Skovskylde, 7 Td. 3 Sk. 2 Fdk. Møllekylde, 329 Td. 4 Sk. 1 Fdk. ½ Alb. ufrit Alger og Engs, 13 Td. 2 Fdk. Skovskylde og 8 Td. 4 Sk. Møllekylde Hartorn, Konges og Kirketiende af Grandløv Sogn, matriculerede for 35 Td. Hartorn, samt Kirkes og Præstegjesteri 18 Td. 5 Sk. Hartorn; 5 Aar iforveien udgjorde Bøndergodsset 368 Td. 1 Sk. 2 Fdk. 1 ½ Alb. Alger og Engs Hartorn, saa at Obersten havde forbeholdt sig eller i Mellemtiden solgt 38 Td. 5 Sk. 1 Fdk. 1 Alb. Hartorn.

Geert Hansen Lichtenberg er født 1697 i Horsens, hvor hans Fader Hans Christensen var en formuende Kjøbmand, som giftede sig med Gedske Lichtenberg, en ung Pige, der var i Huset hos sin 8 Aar ældre ugifte Broder, Henrik Lichtenberg; disse to Søskende vare fødte i Flensborg, hvor deres Familie, der efter Navnet at dømme stammer fra Tydskland, havde været bosat i flere Generationer. Horsens var dengang bekendt for sine Borgeres Tarvelighed og simple Levemaade, paa samme Tid som dens Kjøbmænd eiede mange Skibe og dreve en betydelig Handel paa Østersøen, Holland, England og Norge, hvilket sidste Land, som leed stor Mangel paa Haandværkere, for en stor Deel fra Horsens blev forsynet med Hør- og Blaarlærere, Dynevaar, Dreieler, Badmel og hjemmegjorter Tøier, Skind, Peltsværk, Sto og alle Slags Haandværksarbejder, foruden Korn og Fedevarer, som rigeligen strømmede til fra Byens Opland, 4 af Jyllands bedste Herreder med 21 Herregaarde. Ved at tage Varerne fra første Haand i Udlandet og siden at afsætte dem paa andre Steder havde Kjøbmænd, Skibsredere og Søfolk stor Fordeel, ligesom Handelen paa Norge gav mange Haandværkere Fortjeneste. Blandt Byens rigeste og driftigste Kjøbmænd var Henrik Lichtenberg og hans Broder, ved Navn Broder Lichtenberg, af hvilke den ene var ugift, den anden ingen Børn havde; deres eneste Søster blev gift med Hans Christensen, hvem hun i Aaret 1697 fødte Sønnen Geert Hansen, men døde i Barselseng. Drengen er uden tvivl opdraget hos sin Morbroder Henrik, hvis Familienavn han optog og som synes at have behandlet denne sin eneste Søsters Barn som sin egen Son. Han gav ham en udmærket god Opdragelse og dannede ham til een af sin Tids dygtigste og klogeste Mænd. Rimeligviis har han først været bestemt til Handelen, som havde gjort hans Familie rig, blev 1728, altsaa i sit 32te Aar, gift med den 17aarige Bodild Hofgaard, Datter af den rige og ansete Borgermester Stephen Hofgaard og Bodild Hørbro, hvilke Navne havde god Klang i Begyndelsen af forrige Aars-hundrede i Horsens, hvor Epitaphier over Medlemmer af disse Familier endnu forefindes i Klosterkirken. Efterat have været gift et Par Aar har Geert Lichtenberg rimeligviis foreslået sine Forældre og sin Onkel, at han havde større Lyst til at være Godseier end til Handelen, hvorefter de satte ham istand til i Aaret 1731 at købe Engelsholm og Kjeldkjær. I sin nye Virkesfreds udsødelde han de Talenter, hvormed Naturen saa rigeligt havde begavet ham, bestyrede sine Godser med en Kjøbmands Orden og Omhyggelighed, medens han tillige sørgede for at bringe Bønderne paa Fode, satte dem paa en

Bidstrup.

fast Pengeafgift, drev sine Hovedgaarde godt, anlagde paa Engelsholm 1732 et udmærket godt Teglblønderi, 1733 en Papiirsmølle, opførte paa samme Gaard en smuk og anselig Ladegaard og indrettede en prægtig Have med Lustquarterer, Terrasser med Steentrapper op til den smukke Skov, prydede med Statuer og Kanoner, samt et grundmuret Drangeri, en Luxus, som endnu den Dag i Dag er sielden i Jylland. Frugterne af hans gode Bestyrelse viste sig snart i betydeligt forøgede Indtægter, og desuden tilfaldt der ham efterhaanden ved Arv anselig Formue, saaledes 1730, da hans Onkel Broders Enke døde, 1740 ved hans Faders Død og 1745, da hans Onkel Henrik døde, efter hvilken sidste saavel som efter sin Fader han 1737 havde opkøbt sin eneste Søn Hans Henrik. Geert Lichtenberg, som 1739 var bleven optaget i Adelsstanden og efterhaanden udnævnt til Cancellis Justits- og Etatsraad, anvendte sin Formue deels til at købe nye Godser, deels til at forskjønne sin Høvedby Horsens, deels til at ombygge og forskjønne sine Gaarde og Kirker; saaledes købte han efterhaanden Haraldskjær Hovedgaard, hvor han 1757 flyttede og heelt ombyggede en derværende Gæver- Jern- og Kobberfabrik og indrettede den til en Gæver- Høles- Søm- og Kobberfabrik, Serritsløvgaard, Lindbjerggaard, som han heelt ombyggede, Bidstrup og Merringgaard, af hvilken sidste han oprettede en complet Herregaard og lagde den anselige Uvlsgaard Nefinggaard, som han opbyggede fra Nytt af, derunder; i det Hele eiede Etatsraad Lichtenberg saaledes 7 anselige Herregaarde med ialt 2752 Td. Hartkorn, uden at regne Bustrup, som han købte 1752 for 20,000 Rdl., men igjen folgte for samme Sum 1763. Sine 11 Kirker ombyggede han deels heelt, deels fornyede han dem med Taarn efter en egen smuk Stil, som han først indførte i Jylland, med Kuppel og høit Spiir, deels lod han gjøre nye Altertavler, Prædikestole, Stolestader og Hvælvinger istedetfor Træløst, mange af dem tælle med Bly og indvendigen fornyede med rig Maling og Forgylding. I Grandslev, ognekirken til Bidstrup, lod han indrette et Orgel, der kostede 500 Rdl. og dengang endnu var en stor Sjældenhed i Jylland. Paa Bidstrup lod han Berelserne moderne indrette, gibse og tapetsere, Stald- og Ladegaard opføre af Grundmuur, en ny Trappegang gjøre, Haven helt omlægge, 7 Springvand indrette i Kjøkken, Bryggers, Stalde, o. fl. Steder. Bøndergodset forøgede han betydeligt, saaledes købte han 1751 128 Td. 2 Sk. 1 Alb. Hartkorn Bøndergodset i Høvedby Horsens og Grendsteen Sogne tilligemed Konge-Rugtjenden af begge Sogne og samme Tiende af Langaa Sogn, 1755 4 Gaarde i Grendsteen, 1757 samme Tiende af Hjorthede, Mammen, Bjerring og Simested

Sogne, 1762 6 Præste- og Kirkegæsterier, 1764 fik han Annergaarden i Grandslev imod en aarlig Afgift af 24 Rdl. 64 ß til Præsten samt Falsterbo Mark imod at udrede aarligen til Stiftsprovsten i Aarhus 13 Rdl. 40 ß. Da Etatsraaden søttede at oprette Bidstrup til Stamhuus, udstødte han i denne Anledning 1759 et Proclama fra Viborg Landsting, hvorefter den endelige Erection fandt Sted den 9 Apr. 1763: Arvesølgen er lineal agnatist- cognatist.

Etatsraad Lichtenberg boede i mange Aar i Horsens, hvor han havde arvet store Eiendomme og en Mængde Kjøbsjorder, og forøgede begge Dele saavel ved Kjøb som ved at bygge nye Huse: den hele Smeddegade er bygget af ham, og hans egen smukke grundmurede Gaard med hvælvede Kjeldere og anselige Udbygninger, det senere saakaldte Palais, er endnu en Prydelse for Byen. Han anvendte store Summer paa at forskjønne Klosterkirken, hvor han lod alle fire Stolerader og Pulpituret male, det forgyldte Træløst mellem Choret og Skibet samt et smukt Epitaphium for sig og Familie med Jernræsværk indrette; endvidere paa Latinskolen, som han lod opbygge fra nyt af, næsten heelt af Grundmuur, og henlagde en Gaards Aul til Bibliothekets Forøgelse; ogsaa doterede han den danske Skole samt de Fattige i Horsens, paa Bidstrup og flere af sine Godser. Efter et virksomt og vellykket Liv døde han den 9 Juli 1764, hvorefter Bidstrup tilfaldt hans eneste Søn, Justitsraad Hans Henrik de Lichtenberg til Lynderupgaard, som døde 1777, derefter dennes Søn, Capitain Gerhard de Lichtenberg til Løstrup, død 1842, hvis ældste Søn, Højfægernester Hans Henrik de Lichtenberg, nu besidder Stamhuset.

Bidstrup udgjorde efter den gamle Matrikel 37 Td. 4 Sk. 3 Fdk. frit Ager og Eng, 3 Td. 5 Sk. 3 Fdk. Skovskylde og 7 Td. 3 Sk. 2 Fdk. Møllekylde Hartkorn, samt 6 Td. 3 Fdk. 1½ Alb. frit Hartkorn, som bruges af Møllere og Huusmænd; 484 Td. 3 Sk. 2 Fdk. 1½ Alb. ufrit Ager og Eng, 13 Td. 2 Sk. 1 Fdk. Skovskylde og 8 Td. 4 Sk. Møllekylde Hartkorn, samt 54 Td. 3 Sk. 2½ Alb. matr. Kongetiende og 17 Td. 4 Sk. matr. Kirketiende, ialt 633 Td. Hartkorn af alle Slags. Hovedgaarden, som drives af Besidderen, har et Areal af 430 Td. Agerland og 140 Td. Land Eng med en Besætning af 30 Heste 150 Røer samt om Vinteren desuden 70 Stude; Skovene udgjøre 600 Td. Land; af Tienderne svarer Grandslev Sogns Konge- og Kirketiende — hver matr. for 17 Td. 4 Sk. Hartkorn — efter Accord af 1811 32 Td. Rug 63 Td. Byg 89 Td. 4 Sk. Havre; de øvrige Kongetiender,

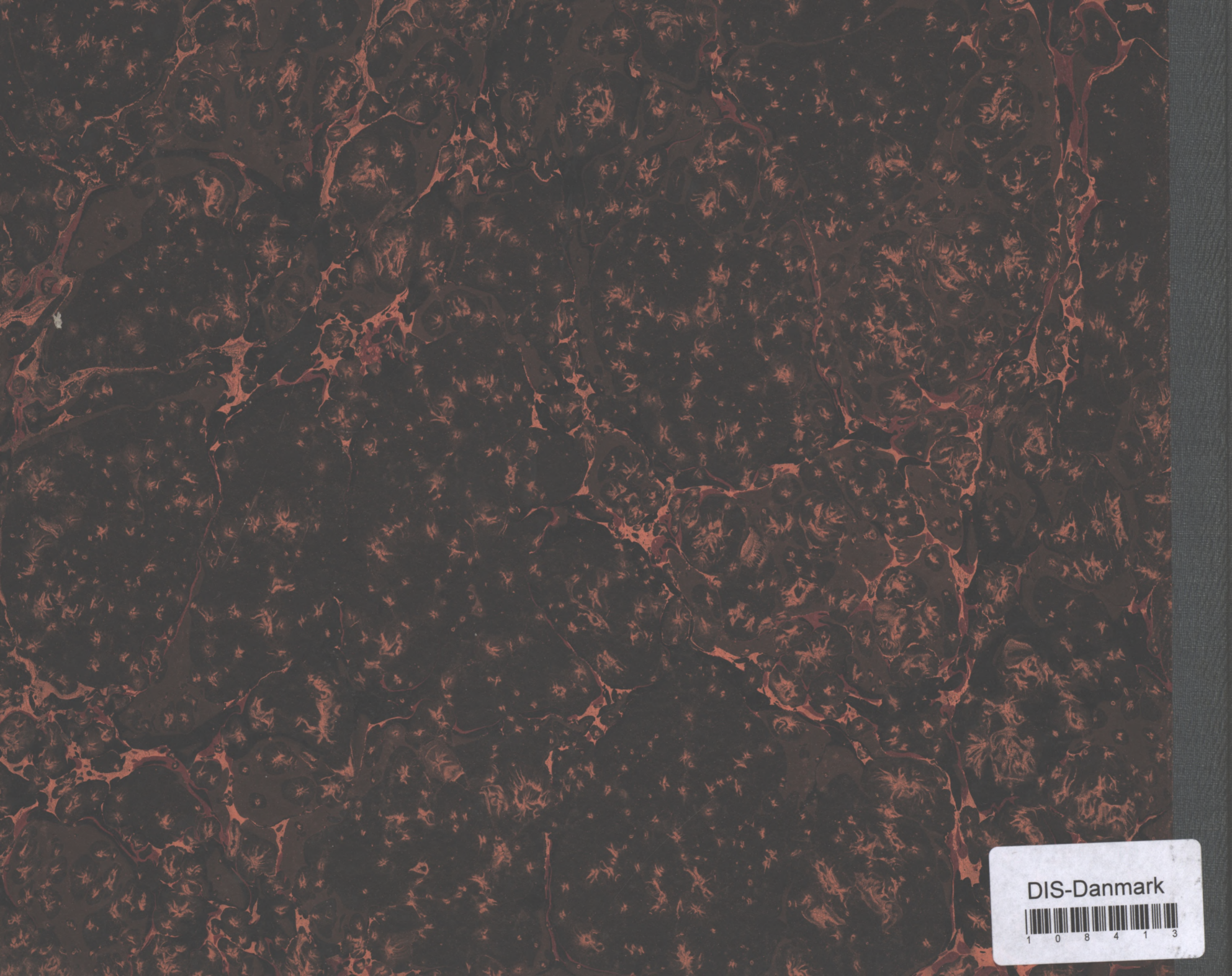
Bidstrup.

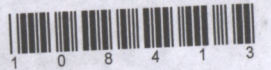
nemlig Rugtienden af Langaa, Hjelstrup, Grendsteen, Mammen, Bjerring og Simested Sogne, ere accorderede bort for 217 Td. 1 Sk. 1 $\frac{1}{2}$ Fdk. Rug og 46 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ i Penge. Bøndergodset bestaaer af 18 halve Gaarde 14 Huse i Grandslev Sogn og By, 2 halve Gaarde i Rosenlund, Grandslev og Vor Møller, 4 hele Gaarde og 4 Huse i Knudstrup, 12 halve Gaarde 10 Huse i Skjød Sogn og By, 1 Bol i Glesborg, 2 hele Gaarde i Torup, 1 heel Gaard i Hasager, 1 heel Gaard i Popdrup, 11 hele Gaarde 1 halv Gaard og 10 Huse i Hjelstrup Sogn og By i Medelsom Herred, 8 hele Gaarde 1 Huus i Grendsteen Sogn og By, 2 hele Gaarde og 1 Huus i Stevnstrup, 9 Huse i Laurberg Sogn og By, 2 Huse ved Bidstrup Bro, 1 heel Gaard i Karmark, 3 hele Gaarde i Gøjendrup, 1 Bol i Galtan Sogn og By, 1 heel Gaard og 2 Huse i Bærum Sogn og By, 1 heel Gaard i Drum Sogn Jebjerg By, 1 heel Gaard 1 Huus i Bæth, 4 hele Gaarde i Vester Riibjerg Herred Trige

Sogn Bannerup By, 2 hele Gaarde 4 halve Gaarde og 1 Huus i Sabro Herred Lyngaa Sogn Sveistrup By, 2 halve Gaarde i Bøgaard, ialt 2 Møller, 44 hele 33 halve Gaarde 2 Bol og 55 Huse; Afgiften er meget ringe og rimeligviis uforandret siden Stamhusets Oprettelse, den udgjør kuns 1440 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$ 13 $\frac{1}{2}$ β foruden Høveriet, der blev ophævet 1846 imod en Afgift af 42 Rdl. 4 Reiser og 4 Gangdage af 1 heel og det Halve af 1 halv Gaard; da blot Godset i Skjød, Grandslev og Lyngaa Sogne gjorde Høveri, beløb det Hele sig kuns til 30 Heelgaarde. Efter den nye Matrikel udgjør Bidstrup Stamhus 62 Td. 7 Sk. 3 Fdk. 1 Alb. frit Uger og Engs, 7 Td. 3 Sk. 2 Fdk. Møllestylds og 552 Td. 6 Sk. 1 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. ufrit Uger og Engs, 8 Td. 4 Sk. Møllestylds Hartforn, eller ialt 631 Td. 5 Sk. 2 Fdk. 2 $\frac{1}{2}$ Alb. Hartforn foruden Tiender og Skovstyld, der er uforandret.

DIS-Danmark

1 0 8 4 1 3